

ЗБОРНИК КОТОРСКЕ СЕКЦИЈЕ ДРУШТВА ИСТОРИЧАРА ЦРНЕ ГОРЕ

књ. 1, Котор 1973, стр. 259

Када се (1970) појавила споменица „Которска секција Друштва историчара Црне Горе 1948—1968“, објављена поводом двадесетогодишњице рада ове врло активне секције, у јавности је веома лијепо примљена. Још тада је речено да овај подухват не толико бројне али зато врло активне и у животу Котора стално присутне секције треба не само поздравити већ се на њему и учити. Которска секција је указала на то шта се упорношћу може урадити чак и у вријеме када и познате институције тешко долазе до средстава за издавачку дјелатност.

Секција окупља неколико врло познатих научних радника, људи из наставне праксе, културних радника и уопште љубитеља историје. Она је увијек истицана као најбоља у Црној Гори и једна од најактивнијих у Југославији.

Обиљежавајући двадесетпетогодишњицу свог плодног рада, секција се, ево опет појављује, овог пута са „Зборником радова“, најављујући своју намјеру да ову нову публикацију издаје повремено, зависно од финансијских могућности.

Редакциони одбор (Игњатије Злоковић, Ристо Ковијанић, др Славо Мијушковић, др Милош Милошевић и Војислава Бољевић—Вулековић) подијелио је овај Зборник у пет рубрика. У рубрици *Чланци* објављен је опширан рад „Гимназија Стефан Митров Љубиша, у Котору 1865—1965“. Аутор Војислав Бољевић—Вулековић, поводом стогодишњице постојања Которске гимназије у новом добу (1965), био је припремио овај рад за споменицу школе која је тада требала да буде објављена. Како није дошло до објављивања те споменице, текст је добро дошао за овај Зборник. Бољевић—Вулековић најприје, на основу познате литературе, даје основне податке о петвјековном постојању средње („граматикалне“) школе (XIII—XVIII вијек), кратком постојању приватне гимназије и оне из времена француске управе у Боки

Которској, а потом детаљно излаже настојања которске општине од 1862. до 1865. да се она поново оснује.

Аутор је у свом раду изнио мању података од значаја за комплексно сагледавање историјата Которске гимназије. Хролошки он је свој рад подијелио тако да је најприје обрадио период 1865—1872, када је Которска гимназија била нижа, затим период када је она постојала као виша (1872—1880), потом као класична (1880—1918) и најзад међуратни, ратни и послератни период. За све те периоде навео је податке о броју ученика, изнио имена матураната, дао податке о наставницима Гимназије, врло кратко изложио податке о раду напредне средњошколске омладине, литерарних и других удружења која су потожала у школи. Потом је дао основне податке о школској згради и библиотеци.

Овај опширни рад указао је и на велику улогу која је Которска гимназија одиграла у свом дугом постојању.

Ристо Ковијанић објавио је мањи рад „Обућари Котора у доба самосталности (1391—1420)“ базиран на подацима Которског архива.

Др Славо Мијушковић је, такође на основу которске грађе, објавио рад „Здравствено-просвјетне мјере подузимане у Боки поводом појаве куге у Скопљу 1740. године“.

Милорад Радусиновић је заступљен чланком „Затегнутост на црногорској граници према Боки Которској у вријеме анексионе кризе (1908—1909)“. Он је, уз досад познате ствари, донио и прегршт нових података, црпљених, углавном, из цетињских архива.

Др Зоран Лакић објављује рад „Отварање и рад школа на ослобођеној територији шк. 1944/45. године“.

Стари и угледни ентузијаста на пољу музичке културе Антон Матковић објавио је своје успомене из музичког живота Котора. При

томе је дао и масу података о ранијем музичком животу Котора.

У рубрици „Прилози“ објављени су кратки текстови Игњатија Злоковића о Василију Поповићу, Мирјани Поповић, Мату Ђурановићу и о његовим сјећањима на Ђура Суботића. Јован Б. Вукчевић је објавио сјећања на посљедње дане Василија Поповића. Ратко Пасарић—Дубровчанин заступљен је текстом о својим успоменама на Ника Луковића, а Максим Злоковић пише о новинару и књижевнику Душану Ј. Секуловићу. Војислав Бољевић—Вулековић пише о Марку Бошковићу и Јовану Ђоновићу.

Чланови Которске секције историчара познати су по разноврсним интересовањима и прекоупацијама. Више њих бави се, осим науком, разноврсним гранама умјетности, међу осталим и поезијом.

Обиљежавајући и тај дио дјелатности својих чланова, Секција је одлучила да у Зборник уврсти и пјесме В. Б. Висовског, Р. К. Морачанина, М. Злоковића, Јелисавете Суботић и Душана Мустура.

Поводом педесетогодишњице просвјетног и научног рада Игњатија Злоковића, Томо Радуловић је прикупио и објавио библиографију његових радова.

Игњатије Злоковић се осврнуо на књигу К. Милутиновића „Војводина и Далмација 1760—1914“, а управа је објавила извјештај о врло плодном раду Секције за период 1971—1973.

И овај пажње вриједан подухват Которске секције треба похвалити, и пожељети да се оствари њена намјера да настави издавање свог зборника.

Р. Јовановић

ЗБОРНИК ПРЕДАВАЊА ИЗ ИСТОРИЈЕ

приручник за наставнике, Завод за уџбенике и наставна средства
Београд 1974, стр. 155)

У издању Завода за уџбенике и наставна средства СР Србије, у Београду је 1974. године штампан Зборник предавања из историје (приручник за наставнике) у коме се на синтетичан начин обрађује историјски развитак народности у Југославији и неких Југославији сусједних народа, односно држава.

Са најновијим промјенама насталим у насталим плановима и програмима, за све ступњеве школа, знатно више пажње посвећено је историји народности које живе у границама СР Србије. Те новине су диктирале и потребу припреме, стручног усавршавања наставника историје народности и држава — сусједа (у прошлости и сада) Србије. Тако су почетком 1974. године одржани семинари за све наставнике и професоре историје (за поддруже уже Србије и Војводине) на тему: Историја народности које живе у СР Србији. На оба се-

минара предавачи су били познати универзитетски професори и научни радници, који се баве научним истраживањима историје народности и историје матичних народа.

Приручник садржи следећа предавања: *Постанак и развитак Аустрије* (др Василије Кресић); *Формирање Бугарске државе и њена историја до почетка X века* (др Божидар Ферјанчић); *Бугарски национални препород у првој половини XIX века* (др Владимир Стојанчевић); *Борба бугарског народа за национално ослобођење и за стварање државе 1856 — 1878* (др Милутин Перовић);

Бугарска (буржоаска држава од оснивања до проглашења њене независности 1878 — 1908) (др Милутин Перовић); *Руси у Војводини од средине XVIII до средине XIX века* (др Славко Гавриловић); *Руси у Војводини од 1849. године до краја осамдесетих година XIX века* (др Бранислав